

Valtuustoaloite Sydänmerkki -järjestelmän käyttöön otosta

926/12.01.03/2014, 3/00.02.00/2014

KH 07.12.2016 § 212

Lisätiedot:

ruokapalvelupäällikkö Anja Hankala, puh. 09 5056 446
kaupunginsihteeri Gun Söderlund, puh. 09 5056 238
etunimi.sukunimi@kauniainen.fi

Valt. Alapappila ym. ovat jättäneet 13.10.2014 valtuustoaloitteen, joka koskee mahdollisuutta ottaa käyttöön Sydänmerkki -järjestelmä kaupungin ruokapalveluissa (**oheismateriaali**).

Sydänmerkin käyttö aterioissa on mahdollista, kun toimija sitoutuu tarjoamaan tietyt kriteerit täyttäviä ateriakokonaisuuksia sekä on valmis ohjaamaan asiakkaita parempien valintojen äärelle. Sydänmerkin taustaorganisaatiot ovat Suomen Sydänliitto ry ja Suomen Diabetes-liitto ry. Sydänmerkki-aterian tunnuksen käyttö on maksullista; tällä hetkellä vuosimaksu on julkiselle ruokapalvelulle 500 euroa. Maksulla katetaan järjestelmän ylläpitämisestä aiheutuvia kuluja Sydänmerkin hallinnointiin ja markkinointiin.

Kaupungin ruokapalvelujen lähtökohtana on tarjota turvallista, terveellistä ja hyvänmakuista ruokaa asiakkaille kaikissa ikäryhmissä. Ruokalistasuunnittelussa noudatetaan valtion ravitsemusneuvottelukunnan laatimia ravitsemussuosituksia. Ruokapalvelussa on vuodesta 2012 ollut käytössä Jamix -tuotannonohjausjärjestelmä, jota käytetään ruokalistasuunnittelussa, ruokaohjeiden laadinnassa, ravintoainesisällön laskennassa sekä pian myös kouluateriatilauksissa.

Tarjottavat ruoat ovat vähäsuolaisia ja ruoanvalmistuksessa käytetään pääsääntöisesti pehmeitä kasvirasvoja. Kasviksia, marjoja ja hedelmiä tarjotaan osana aterioita säännöllisesti. Sydänmerkkiaterian kriteerit täyttyvät käytännössä hyvin; leipien osalta muutamat tuotteet ylittävät vähäsuolaisuuden rajan. Pystyäkseen tarjoamaan asiakkaille monipuolisen valikoiman, on toisinaan tilattava myös sellaisia leipätuotteita, joissa suolapitoisuus ylittää vähäsuolaisen rajan.

Tarjottavat ateriat ovat siis ravitsemuslaadultaan hyviä. Aterioiden tuoteseosteet ja keskimääräinen ravitsemussisältö ovat luettavissa älypuhelinien, tietokoneiden ja tablettien kautta koulu- ja päiväkotiruokailun sekä vanhus- ja henkilöstöruokailun osalta.

KH on 26.11.2014 käsitellyt valtuustoaloitetta ja palauttanut asian vastausten saamiseksi seuraaviin kysymyksiin:

- Miten ravitsemuksen suhteen tehdään näkyväksi se, että Kauniaisten kaupunki haluaa olla terveyden edistämisen mallikunta metropolialueella?
- Miten terveellistä ruokaa voitaisiin käyttää kunnan imagon hyväksi?

- Mistä Kauniaisten kaupungin työntekijä tai kuntalaisen isä/äiti, nuori tietää, että kunnassa tarjoiltava ruoka on terveellistä?
- Miten Kauniaisten kaupunki viestii siitä, että se edistää henkilöstön hyvinvointia ja jaksamista terveellisellä ruokavaliolla?

Ensimmäiseen kysymykseen miten ravitsemuksen suhteen tehdään näkyväksi se, että Kauniaisten kaupunki haluaa olla terveyden edistämisen mallikunta metropolialueella todettakoon, että näkyvyys on erittäin hyvä niin koulu- ja päiväkotiruokailun kuin vanhusten ja henkilöstöruokailun osalta, koska kaupungin ruokapalvelut ovat yhtenä valtakunnallisista pilottikaupungeista kevästä 2015 julkaissut kouluruokalistan nettisovelluksessa, jonka on kehittänyt kaupungissa käytössä olevan tuotannonohjausjärjestelmän vastaava ohjelmistotoimittaja. Käytössä on sovellus, jonka avulla kuka tahansa voi tarkastella ruokalistoja, ravintoainesisältöjä, tuoteselosteita ja GDA -merkintöjä (viitteellinen päiväsaanti) paikasta riippumatta. Sovellus toimii kaikilla nettiselaimilla, älypuhelimilla ja tableteilla. Kaupungin ruokapalvelut ovat ensimmäinen toimija, joka on julkaissut molemmat kieli-versiot. **Oheismateriaalina** on esimerkki, mitä kaikkea tietoa sovelluksessa on nähtävänä.

Vastaus tähän kysymykseen kattaa myös vastauksen kysymykseen, mistä Kauniaisten kaupungin työntekijä tai kuntalaisen isä/äiti, nuori tietää, että kunnassa tarjottava ruoka on terveellistä?

Kysymykseen, miten terveellistä ruokaa voitaisiin käyttää kunnan imagon hyväksi, ruokapalvelupäällikkö toteaa ensiksi, että imago rakentuu avoimen ja ajantasaisen viestinnän avulla. Avoimuus ruoan sisällön suhteen on tärkeää, ja siinä Kauniaisten kaupunki onkin edelläkävijä - ei vain metropolialueella, vaan valtakunnallisesti, kuten yllä oleva vastaus osoittaa. Näin ollen yksi keino on profiloitua positiivisesti julkisuudessa. Kaupungin ruokapalvelut ovat saaneet varsin hyvät arviot asiakastytyväisyyskyselyissä, ja kouluruokailun osalta tämä seikka onkin tuotu julki mm. **oheismateriaalina** olevassa lehtikirjoituksessa (HBL 24.11.2014). Toisaalta ruokapalvelupäällikkö toteaa, että ruokapalveluntuottajan näkökulmasta on vaikea vastata kysymykseen, miten terveellistä ruokaa voitaisiin käyttää kunnan imagon hyväksi - muutoin kuin mitä yllä todetusta jo käy ilmi.

Vastauksena viimeiseen kysymykseen miten Kauniaisten kaupunki viestii siitä, että se edistää henkilöstön hyvinvointia ja jaksamista terveellisellä ruokavaliolla todetaan, että kaupunki tarjoaa henkilöstölle mahdollisuuden nauttia maukkaan, terveellisen ja monipuolisen henkilöstöaterian edulliseen hintaan.

Asian valmistelun saattaminen aloitteentekijän esittämälle toteuttamisasteelle on viivästynyt mm. siitä syystä, että em. Jamix -tuotannonohjausjärjestelmästä, on puuttunut ominaisuus, jolla olisi ollut mahdollista merkitä Sydänmerkki -kriteerit täyttävät ateriat Sydänmerkillä, eikä kahden rinnakkaisen ravitsemussisältöä kuvaavan järjestelmän luomista ole pidetty tarkoituksenmukaisena. Tällainen uusi lisäominaisuus, joka mahdollistaa Sydänmerkki -kriteerit täyttävien aterioiden merkinnän Jamix -tuotannonohjausjärjestelmään Sydänmerkillä on sittemmin saatu käyttöön keväällä

2016.

Ennen kuin Sydänmerkin voi Jamix -tuotannonohjausjärjestelmässä ottaa käyttöön on ruokaohjeet tarkistettava Sydänliitossa ja Sydänmerkki -aterian kriteerit täyttävälle aterioille voidaan hakea Sydänmerkin käyttöoikeutta. Sydänmerkin käyttöoikeusmaksu on 500 euroa/vuosi vuonna 2017. Tähän hintaan voi Sydänmerkkiä hyödyntää kaikki ruokapalvelun yksiköt. Käyttöoikeusmaksu maksetaan Sydänliitolle vuosittain.

Näin ollen Sydänmerkki -järjestelmä voidaan sisällyttää kaupungin käytössä olevaan Jamix -tuotannonohjausjärjestelmään ja vuodelle 2017 haetaan niille kouluaterioille Sydänmerkin käyttöoikeutta, jotka täyttävät Sydänliiton määrittämät rasva-, kuitu- ja suolakriteerit. Ne ruoat, jotka eivät vielä ole Sydänmerkki -kriteerien mukaisia, muokataan ja tuotekehitetään kriteerien mukaisiksi. Sitä mukaan kun eri asiakasryhmien ruokaohjeita saa muokattua kriteerien mukaiseksi, niille voidaan ottaa sydänmerkki käyttöön. Jamix -menu sovelluksessa sydänystävälliset ateriat olisivat siten Sydänmerkittyjä. **Oheismateriaalina** on esimerkki erään Jamix -menuun opiskelijaruokalistan sydänmerkinnästä.

KJ:

KH esittää, että KV toteaa edellä olevan vastauksena valt. Alapappilan ym. jättämään valtuustoaloitteeseen Sydänmerkki -järjestelmän käyttöön otosta kaupungin ruokapalveluissa ja toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.

.....

Jäsen Sederholmin ehdotus sydänmerkinnän käyttöön ottamisesta ainoastaan aikuisten aterioissa, raukesi kannattamattomana.

Päätös:

KH päätti esittää, että KV toteaa edellä olevan vastauksena valt. Alapappilan ym. jättämään valtuustoaloitteeseen Sydänmerkki -järjestelmän käyttöön otosta kaupungin ruokapalveluissa ja toteaa aloitteen loppuun käsitellyksi.